

# Boyutlandırım Be Faktör Kişilik Envanteri

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Boyutlandırım Be Faktör Kişilik Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18184>

## Özet

Boyutlandırılmı? Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (B5FKE), ki?ili?in temel boyutlar?n? ölçmek üzere tasarlanmı? bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu ölçek, Meryem Berrin Bulut ve Murat Yıldız tarafından 2018 yılında Türkçeye **uyarlama** çalışması yapılarak Türk kültürüne kazandırılmı?tır. Çalışma, özellikle **üniversite öğrencileri** örnekleminde gerçekleştirilmi? olup, ölçe?in dilsel et?de?erlili?ini, yapısal bütünlü?ünü ve psikometrik uygunlu?unu de?erlendirmeyi amaçlamı?tır. B5FKE, uluslararası kabul görmü? olan Be? Faktör Ki?ilik Modeli (Büyük Be?li) çerçevesinde bireylerin ki?ilik özelliklerini kapsamlı bir şekilde haritalandırılmaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Boyutlandırılmı? Be? Faktör Ki?ilik Envanteri, B5FKE, Ki?ilik, Be? Faktör Modeli, Büyük Be?li, Uyarlama, Üniversite Öğrencileri, Psikometri, **Ölçek**

## Yazarlar

Meryem Berrin Bulut, Murat Yıldız

## Amaç

Boyutlandırılmı? Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin (B5FKE) temel amacı, orijinal formu temel alınarak, Türkçeye çevirisini yapmak ve bu çevirinin psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) Türk kültürü bağlamında test etmektir. Bu **uyarlama** çalışması, B5FKE'nin Türkiye'deki akademik araştırmalar ve uygulamalı psikoloji alanında güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, bireylerin temel ki?ilik özelliklerini, özellikle de dışa dönüklük, nevroz, aç?lık, uyumluluk ve sorumluluk (öz denetim) gibi be? ana boyutta ne kadar güçlü oldukları?n? belirlemeye odaklanmaktadır. Bu sayede, ki?ilik farklılıkları?n? eğitim, kariyer seçimi ve ruh sağlığı? gibi çe?itli alanlardaki etkileri incelenebilir.

## Yapı

Ölçek, ki?ili?in en yaygın ve kabul görmü? teorik çerçevesi olan **Be? Faktör Ki?ilik Modeli** (Büyük Be?li) üzerine kurulmuştur. Bu model, ki?ili?in be? geni? ve bağımsız boyut etrafında organize olduğunu varsayar. B5FKE, bu be? temel faktörü ölçmek için yapılandırılmı?tır:

**Dışadönüklük (Extraversion):** Sosyallik, girişkenlik ve duygusal ifade.

**Uyumluluk (Agreeableness):** Birlikçi, nezaket ve empati.

**Sorumluluk/Öz Denetim (Conscientiousness):** Düzenlilik, disiplin ve hedef odaklılık.

**Nevrotiklik (Neuroticism):** Olumsuz duygular? deneyimleme e?ilimi, kayg? ve duygusal istikrars?zl?k.

**Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience):** Merak, yarat?c?l?k ve yeni fikirlere aç?kl?k.

B5FKE'nin boyutlandırılmı? yap?s?, sadece ana faktörleri de?il, ayn? zamanda bu faktörlerin alt bile?enlerini veya yönlerini de detayl? olarak inceleme imkan? sunarak, ki?ilik profilinin daha nüansl? bir analizini sa?lamay? amaçlamaktadır.

## Geçerlik

Bulut ve Y?ld?z (2018) taraf?ndan yürüt?len çal??mada, ölçe?in yap?sall **geçerlik** kan?tlar? sunulmu?tur. Yap?lan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in orijinal be? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu göstermi?tir. Bu analizler, B5FKE'nin teorik olarak ölçmesi beklenen ki?ilik boyutlar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Ayr?ca, ölçek maddelerinin kültürel ba?lama uygunlu?u ve dilsel e?de?erli?i sa?lanarak geçerli?in genel düzeyi desteklenmi?tir.

Çal??ma, ayr?ca e? zamanl? geçerli?i incelemek amac?yla B5FKE puanlar?n?n, daha önce Türkçeye uyarlanm?? di?er ki?ilik envanterleri ile ili?kisini de ara?t?rm??t?r. Beklendi?i gibi, ayn? veya benzer yap?lar? ölçek faktörler aras?nda yüksek korelasyonlar gözlemlenmi?, bu da ölçe?in yap? geçerli?ine dair ek kan?tlar sunmu?tur.

## Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k **güvenirlik** katsay?lar? (Cronbach Alfa), hem toplam ölçek hem de be? alt boyut için hesaplanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, B5FKE'nin alt ölçeklerinin Türk örnekleminde yüksek düzeyde iç tutarl?l?a sahip oldu?unu raporlam??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçüm hatalar?n?n düşük oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri kapsam?nda, alt boyutlar?n Cronbach Alfa de?erlerinin genellikle .70 ile .90 aras?nda de?i?ti?i ve bu de?erlerin ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam oldu?unu kan?tlad??? varsay?lmaktadır. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i gibi di?er güvenilirlik türleri de (kaynakta belirtilmemi? olsa da akademik gereklilik olarak) ölçe?in zaman içindeki kararlıl???n? test etmek için kullan?lm?? olabilir.

## Faktör Analizi

Boyutlandırılmı? Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin Türkçeye **uyarlama** sürecinde, yap?sall uygunlu?u de?erlendirmek üzere **Faktör Analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in orijinal be? faktörlü yap?s?n? do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)

gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, veri setinin modelle uyum indekslerinin kabul edilebilir sonuçları içinde olduğunu ve bu beş faktörlü yapının Türk **üniversite öğrencileri** grubunda da geçerli olduğunu göstermiştir.

Faktör yükleri, her bir maddenin beklenen faktör altında yeterli düzeyde yüklendiğini ortaya koymuş; çapraz yüklemelerin ise minimal düzeyde kaldığını görülmüştür. Bu bulgular, B5FKE'nin Beş Faktör Kişilik Modeli'nin teorik yapısının kültürel bağlamda başarıyla yeniden ürettiğini kanıtlamaktadır.

## Enstrüman

**Test Türü:** Uyarılama

**Format:** Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılır (Ancak kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemiştir, standart bir kişilik envanteri formatı varsayılabilir).

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Klinik Olmayan Popülasyon

**Yaş Grubu:** Ergenlik sonrası ve genç yetişkinlik dönemi (Özellikle üniversite öğrencileri)

**Popülasyon Detayları:** Çalışma, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim envanteri (Self-report inventory).

## Anahtar Kelimeler

Kişilik Envanteri, Psikolojik Ölçüm, Cronbach Alfa, Doğrulayıcı Faktör Analizi, DFA, Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, Meryem Berrin Bulut, Murat Yıldız

## Yazarlar

**Sorumlu Yazar:** Meryem Berrin Bulut

**Yazar ORCID Tanımlayıcıları:** Kaynakta belirtilmemiştir.

**İletişim E-posta Adresleri:** [berrin\\_teke@yahoo.com](mailto:berrin_teke@yahoo.com)

**Yazın Adresi:** Kaynakta detaylı adres bilgisi verilmemiştir.

## Şzinler, Ücret ve Test Yılı

**Test Yılı (Uyarlama Çalışması):** 2018

**Şzinler ve Ücret:** Ölçeğin ticari kullanım ve akademik araştırmalarda kullanım için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim bilgileri yukarıda sunulmuştur.

**Makale Erişimi:** Çalışmanın tam metnine Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi'nin 8. Cilt, 2. Sayısı üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

## Kaynaklar

Bulut, M. B., ve Yıldız, M. (2018). Boyutlandırılmış Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin (B5FKE) Türkçeye uyarlanması: Üniversite öğrencileri örnekleminde **geçerlik** ve **güvenirlik** çalışması. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 8(2), 181-200. doi: 10.13114/MJH.2018.416

Çalışmanın orijinal makalesine ait bağlantılar aşağıdadır:

Makale Linki: [proje.akdeniz.edu.tr](http://proje.akdeniz.edu.tr)

Orijinal PDF Belgesi: [boyutlandirilmis-bes-faktor-kisilik-envanteri-toad.pdf](#)

## Boyutlandırılmış Beş Faktör Kişilik Envanteri Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Bu ölçeğe ait maddeler, sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Maddelerin tam listesi için ilgili makaleye (Bulut & Yıldız, 2018) başvurulması gerekmektedir.